

2008-07-01

Handläggare:
Ingrid Inga

Kulturdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Betänkandet ”Värna språken – förslag till språklag”, SOU 2008:26

Jokkmokks kommun har tagit del av rubr remiss och vill därför lämna följande synpunkter:

Allmänt

Inom Jokkmokks kommun är samiska språket ett levande språk. I dag bor ca 1 700 samer inom kommunen som talar nord- och/eller lulesamiska. I Jokkmokks kommun finns samisk förskola, sameskola åk 1-6, samisk integrerad undervisning på högstadiet, åk 7-9, samiskt program på gymnasieskolan och det finns möjlighet att bedriva universitetsstudier i samiska språk, kultur och historia på distans mot Umeå universitet. Vid Samernas utbildningscentrum kan vuxna samer studera alla språkvarianter av samiska både på ort och ställe och per distans.

Kap 1 Det svenska språkets ställning

1.1. Inledning

Jokkmokks kommun delar utredningens mening att språket är en viktig del av vår kulturella tillhörighet och av den personliga identiteten, samt att språket är också viktigt för känslan av att tillhöra en grupp. Genom språket kan vi gestalt omvärlden, uttrycka behov och känslor, ta in och förmedla information och kunskap. I modersmålet finns våra rötter.

1.1.1 Är svenskans ställning självklar?

Jokkmokks kommun delar utredningens mening att vi Sverige bör värna om ett gemensamt språk med hänvisning till den tekniska utvecklingen inom kommunikationsområdet, ökade kontakter och utbyten mellan människor från olika länet och kulturer samt mångfalden av etniska grupper. Vi delar utredningens uppfattning att svenska språket ska vara vårt gemensamma språk som är komplett och samhällsbärande samt att det krävs aktiva insatser för att svenska språket ska bevaras och utvecklas.

1.1.2 Behövs en lagstiftning om språk?

Jokkmokks kommun delar utredningens mening att en språklag kan bidra till ökad medvetenhet om vikten av att värna landets huvudspråk. En språklag kan också lyfta fram och tydliggöra de nationella språkpolitiska målen.

Kap 12 Överväganden och förslag

12.1.1. Grundlag eller vanlig lag?

Jokkmokks kommun anser att svenska språket som komplett och samhällsbärande huvudspråk i Sverige ska regleras i grundlagen. Utredningen har inte haft i uppdrag att lämna förslag till ändringar i grundlagen utan föreslår att språklagen blir en vanlig lag men att den bör utformas på ett sådant sätt att det inte krävs några kompletterande bestämmelser i grund lag.

12.1.2 Rättighetslag eller skyldighetslag?

Jokkmokks kommun delar utredningens uppfattning att förslaget till språklag bör utformas som en skyldighetslag med skyldighet för det allmänna både att värna språk och att svara för att enskilda får tillgång till språk.

12.2.2 Förväntningar på en språklag

Vi delar utredningens uppfattning att genom lag reglera språkstatusfrågor ger ett större symbolvärde och en större genomslagskraft än vad språkpolitiska mål som antas i annan form. Vi anser också, i likhet med utredningen, att en språklag på en grundläggande plan reglerar den formella ställningen för olika språk.

12.3 Sammanfattande bedömning om en språklags utformning och innehåll

Jokkmokks kommun delar utredningens uppfattning att en språklag bör innehålla grundläggande bestämmelser om svenskans och andra språks status i Sverige, dels om det allmännas ansvar när det gäller språk och enskildas tillgång till språk.

12.6. Svenskan som huvudspråk

Jokkmokks kommun tillstyrker utredningens förslag att det svenska språket ska i sin funktion som det kompletta och samhällsbärande språket i Sverige kallas huvudspråk.

12.6.1 Innebörden av svenskans ställning som huvudspråk – samhällets gemensamma språk.

Utredningen föreslår att som huvudspråk ska svenskan i språklagen förklaras vara samhällets gemensamma språk som ska kunna användas inom alla samhällsområden. Jokkmokks kommun delar denna mening.

12.7 Ett särskilt ansvar hos det allmänna

Jokkmokks kommun tillstyrker utredningens förslag att det allmänna åläggs i språklagen ett särskilt ansvar för att det svenska språket används och utvecklas så att svenskan också fortsättningsvis kommer att ha förutsättningar att fylla funktionen som huvudspråk i Sverige. Det är regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer som genom att meddela närmare föreskrifter som särskilda åtgärder ska se till att det allmännas ansvar för svenskans användning och utveckling fullgörs.

12.8 De nationella minoritetsspråken

Jokkmokks kommun tillstyrker också utredningens förslag att i språklagen ska anges att samiska, finska, meänkieli, romani chib och jiddisch har ställning som nationella minoritetsspråk, samt att det allmänna har ett särskilt ansvar att skydda och främja minoritetsspråken.

12.8.2 Det allmännas ansvar för de nationella minoritetsspråken

Jokkmokks kommun anser i likhet med utredningen att främjandet av de nationella minoritetsspråken innebär att aktiva åtgärder ska vidtas för att stärka språken så att de bevaras som levande språk i Sverige. Det allmänna har ett ansvar att genom språkvård och terminologikutveckling främja utveckling av minoritetsspråken som levande språk. Utredningen slutsats, att det i språklagen bör framgå att det allmänna har ett ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken och att det i detta skydd inbegrips ett förbud mot påtvingad assimilering, delas av Jokkmokks kommun. Vidare anser utredningen att det är det allmännas ansvar att se till att utvecklingen av användbara verktyg för skriftlig kommunikation på nationella minoritetsspråk i databehandling och telekommunikation kommer till stånd. Jokkmokks kommun tillstyrker utredningens förslag även i denna del.

12.9 Det svenska teckenspråket

Jokkmokks kommun delar utredningens förslag att det allmänna åläggs ett särskilt ansvar för att skydda och främja det svenska teckenspråket och att teckenspråket ges ett skydd som motsvara det som enligt förslaget ges de nationella minoritetsspråken.

12.10 Språkanvändning i offentlig verksamhet

Utredningen föreslår att språket i domstolar, förvaltningsmyndigheter och andra organ som fullgör uppgifter i offentlig verksamhet är svenska samt att nationella minoritetsspråk ska få användas när det är lämpligt. Utredningen föreslår också att det i språklagen bör hänvisas till att det finns särskilda bestämmelser om rätt att använda samiska, finska, meänkieli, liksom att det finns särskilda bestämmelser om att rätt att i Sverige använda annat nordiskt språk. Särskilda bestämmelser för domstolars och förvaltningsmyndigheters skyldighet att anlita tolk och att översätta handlingar ska anges i språklagen. Jokkmokks kommun instämmer även i denna del i utredningens förslag.

12.13 Svenska i internationella sammanhang

Jokkmokks kommun tillstyrker utredningens förslag att i språklagen ska anges att svenska är Sveriges officiella språk i internationella sammanhang.

Jokkmokks kommun vill särskilt uppmärksamma samiska språket användning i det nordiska samarbetet mellan samer i Sverige, Norge, Finland och Ryssland.

12.14 Språkanvändningen i EU-arbetet

Jokkmokks kommun delar utredningens förslag att i språklagen ange att svenskans ställning som officiellt språk i EU ska värnas samt att den som företräder Sverige i EU ska använda svenska i sammanhang där tolkning finns.

12.15 Det allmännas ansvar för den enskildes tillgång till språk

Jokkmokks kommun tillstyrker utredningen förslag om att grundläggande bestämmelser om det allmännas ansvar för den enskildes tillgång till språk ska regleras i språklagen när det gäller svenska, de nationella minoritetsspråken, det svenska teckenspråket och annat modersmål än de nu nämnda språken. Enligt utredningen innebär det att var och en som är bosatt i Sverige ska ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda svenska. Den som tillhör en nationell minoritet ska ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda sitt minoritetsspråk. Även den som har behov av teckenspråk ska ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda det svenska teckenspråket.

12.16 Uppföljning av lagens tillämpning

Jokkmokks kommun tillstyrker utredningens bedömning att regeringen bör ges t ex Institutet för språk och folkminnen (SOFI) får i uppdrag att följa upp hur språklagen följs och årligen redovisa resultatet av uppföljningen till regeringen .

Jokkmokks kommun tillstyrker också utredningens förslag att Sametinget får i uppdrag att följa upp hur språklagen följs när det gäller samiska språket, samt att Sametinget årligen redovisar resultatet av uppföljningen till regeringen.

Anna Hövenmark
Kommunstyrelsens ordförande